

มัลดีฟส์:
ประสบการณ์เชิงพื้นที่ในการจัดการท่องเที่ยว
ในวิถีแห่งทะเลและหมู่เกาะ
Maldives:
Spatial Experience of Tourism Management
in the Way of Sea and Island

ลำพอง กลมกุล¹
Lampong Klomkul

บทคัดย่อ

บทความนี้ได้เขียนขึ้นจากประสบการณ์ในการเดินทางไปยังประเทศมัลดีฟส์ ในระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2562 เพื่อเข้าร่วมการนำเสนอผลงานวิจัยในเวทีประชุมวิชาการนานาชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ของบทความเพื่อศึกษาและบันทึกการเดินทางเกี่ยวกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวจากประสบการณ์การศึกษาเชิงพื้นที่ โดยใช้การสำรวจเชิงพื้นที่ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า การจัดการท่องเที่ยวของประเทศมัลดีฟส์คือ มีรายได้หลักของประเทศจากการจัดการท่องเที่ยวที่อาศัยเกาะชายหาด และธรรมชาติทางทะเล จากข้อมูลทางสถิติในปีปัจจุบันพบว่า มีนักท่องเที่ยวไม่น้อยกว่า 2 ล้านคนที่เดินทางไปท่องเที่ยวในมัลดีฟส์ มัลดีฟส์มีการจัดเตรียมทรัพยากรภาคบริการในการรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปีทั้งในส่วนของโรงแรม ที่พัก และการอำนวยความสะดวก มัลดีฟส์จึงนับได้ว่าเป็นแบบอย่างของการจัดการท่องเที่ยวอีกประเทศหนึ่ง ที่จะนำมาเป็นแบบอย่างในเรียนรู้และเปรียบเทียบกับจัดการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้

คำสำคัญ: มัลดีฟส์, ประสบการณ์เชิงพื้นที่, การจัดการท่องเที่ยว

---

¹ ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ASEAN Studies Centre, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Abstract

This article was written based on the experience of the visiting to Maldives between 29th November to 4th December 2019, and presented research paper at international conference. The purpose of this paper was to study and record the journey and guidelines for tourism management from the experience of area studies. This paper studied by using area-based survey, documentary study and related research, and interview. Results indicated that tourism management in Maldives has gained the main income of tourism management from islands, beaches and marine nature. From statistical data of current year showed that there were at least 2 million tourists who traveled to Maldives. Maldives has prepared sufficient service sector resources for tourists throughout the year including hotels, accommodation and facilities. Maldives is a country of best practice model of tourism management that should be applied as a learning model and compared to tourism management in Thailand.

Keywords: Maldives, Pearl of the Indian Ocean, Tourism Management

บทนำ

ในระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2562 ผู้เขียนได้เดินทางไปร่วมเสนองานเรื่อง Education Development in ASEAN Countries : Reflection of Research Results ในงาน 5th International Conference on Recent Multidisciplinary Research (ICRMR2019) ที่ The Maldives National University ประเทศ Maldives เป้าหมายเพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่ได้เคยศึกษาวิจัยไว้ คือนำองค์ความรู้จากงานวิจัยที่ได้ทำไว้ระหว่าง 1-2 ปีที่ผ่านมาในบทบาทของนักวิจัยศูนย์อาเซียนศึกษา ทั้งเป็นการเสริมสร้างเครือข่ายเชิงพื้นที่ในระดับนานาชาติด้านการวิจัยและองค์ความรู้ทางวิชาการ (2) นำพาชื่อของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ไปสู่ประชาคมวิชาการนานาชาติ อันเป็นหน้าที่ของบุคลากรคนหนึ่งจะพึงทำ (3) การสื่อสารภาพลักษณ์พระพุทธศาสนาผ่านงานวิชาการและงานวิจัย ความหมายคือมหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา เรื่องที่ไปนำเสนอจึงเป็นภาพลักษณ์ องค์ความรู้ แนวคิดที่เนื่องด้วยพระพุทธศาสนา และ (4) ความสำคัญที่มีข้อมูลว่ามัลดีฟส์ในยุคแรกๆ เคยนับถือพระพุทธศาสนาที่ได้รับอิทธิพลจากศรีลังกา อินเดีย ต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ 12 ได้เปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม และมีสุลต่านราชวงศ์ต่างๆ เป็นผู้ปกครองประเทศในยุคแรก ได้แก่ ราชวงศ์โซมวันสา

(Somavansa) หรือ Malei มีสุลต่าน 16 พระองค์ ปกครองเป็นเวลา 169 ปี ราชวงศ์วีรุ อุมรุ (Veeru Umaru) มีสุลต่าน 5 พระองค์ ปกครองเป็นเวลา 75 ปี ราชวงศ์ฮิลาลิ (Hilali) มีสุลต่าน 25 พระองค์ ปกครองเป็นเวลา 170 ปี ราชวงศ์อุทิมู (Utheemu) ซึ่งมีสุลต่านในราชวงศ์ 5 พระองค์ ปกครองเป็นเวลา 121 ปี ในสมัยราชวงศ์นี้ มีการพัฒนาระบบการปกครอง การทหารและการเงิน ให้ดีขึ้น ต่อมา มีราชวงศ์ปกครองอีก 3 ราชวงศ์ ได้แก่ ราชวงศ์อิสดู (Isdhoo) ราชวงศ์ดียมิกิลิ (Dhiyamigili) และ ราชวงศ์หุราเก (Huraage) ในยุคต่อมาและเปลี่ยนรัฐในอารักขาของอังกฤษ ร่วมกับสมัยกับอินเดีย และศรีลังกา ระหว่าง ค.ศ.1887-1965 รวม 79 ปี และได้รับเอกราชเปลี่ยน การปกครองกลับไปเป็นรัฐสุลต่าน ในช่วงระหว่าง ค.ศ.1965-1968 รวม 3 ปี และก็เปลี่ยนการ ปกครองมาเป็นสาธารณรัฐมีประธานาธิบดีเป็นผู้นำสูงสุด ตั้ง ค.ศ.1968/พ.ศ.2511 ต่อเนื่องมา จนกระทั่งปัจจุบัน

ในการเดินทางในครั้งนี้เห็นว่าเมื่อไปแล้ว น่าจะบันทึกเรื่องเล่า แบ่งปัน เพื่อเป็นการสร้าง องค์ความรู้เชิงพื้นที่ (Area Studies) รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบด้านการท่องเที่ยวที่เป็นรายได้หลัก ของประเทศ ทั้งในส่วนการจัดการท่องเที่ยว ที่มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่เป็นเกาะ ทะเล ชายหาด และทรัพยากรภายใต้ทะเล การดำน้ำ ดูปะการัง ดูปลาวาฬ ปลาโลมา เป็นต้น เมื่อไป แล้วจึงนำข้อมูลที่พบเห็นมาเล่า และจากการสำรวจข้อมูลงานวิจัย เช่น งานวิจัยเรื่อง “ศักยภาพ การท่องเที่ยวโดยชุมชนของสาธารณรัฐมัลดีฟส์: (The Community Based Tourism Potentiality in The Republic of Maldives)” (กิงกนก เสาวภาวงศ์, 2561: 442-449) งานศึกษาเรื่อง “Environmental Impacts of Tourism and Management in Maldives” (Suresh Kumar Kundur and Krishna Murthy, 2013: 44-50) งานศึกษาเรื่อง “The Maldives: A sustainable tourism success story” (Aishath Shakeela, Lisa Ruhanen and Noreen Breakey, 2011) หรือรายงานวิจัยเรื่อง “Tourism in the Maldives: experiencing the difference from the Maldives” (Benedicte Auvray, 2010) รวมถึงผลการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวของกระทรวง การท่องเที่ยว (Ministry of Tourism Arts & Culture) ที่ได้มีการกำหนดแผนด้านการจัดการ ท่องเที่ยว Maldives Third Tourism Master Plan 2007-2011 (Ministry of Tourism and Civil Aviation, 2006) หรือ Fourth Tourism Master Plan 2013-2017 (Ministry of Tourism and Civil Aviation, 2012) รวมทั้ง Fifth Tourism Master Plan (Maldives Time, 2019) และ รายงานผลการดำเนินการของกระทรวงการท่องเที่ยว ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวใน ปี 2018 ที่ผ่านมา (Tourism YEARBOOK 2018 Statistics & Research Section Ministry of Tourism, Republic of Maldives, 2018) ทำให้เห็นว่าข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับมัลดีฟส์ ประเทศที่ผู้เขียนได้เดินทางมาครั้งนี้มีความน่าสนใจ และคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ ด้านการท่องเที่ยวกับประเทศไทยที่มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกันและมีอุตสาหกรรม

ด้านการท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรหลัก ดังนั้น บทความนี้ จึงเป็นการนำปรากฏการณ์ที่ได้พบเห็นมาสะท้อนคิดเพื่อแบ่งปันเป็นการเรียนรู้เชิงพื้นที่และการเปรียบเทียบเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการการท่องเที่ยว พัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดในอนาคตต่อไป

มัลดีฟส์ไข่มุกแห่งมหาสมุทรอินเดีย

ประเทศมัลดีฟส์ (Maldives) หรือสาธารณรัฐมัลดีฟส์ เป็นเกาะในมหาสมุทรอินเดีย อยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของอินเดีย และทางตะวันตกของศรีลังกา มีพื้นรวมกันที่เป็นพื้นดิน ราว 300 ตารางกิโลเมตร เทียบง่าย ๆ เล็กกว่าเกาะภูเก็ต (514.675 ตร.กม.) แต่ก็ใหญ่กว่าสมุย (236.07 ตร.กม.) เมืองหลวงของมัลดีฟส์คือเมือง Male ออกเสียงว่า มาเล่ ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเมืองหลวงที่เล็กที่สุดในทวีปเอเชีย เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของประเทศ มีท่าเรือเชิงพาณิชย์บนเกาะ และมีท่าอากาศยานตั้งอยู่บนเกาะฮุลฮูล (Hulhule Island) ที่อยู่ใกล้เคียง ซึ่งรวมถึงฐานเครื่องบินทะเลสำหรับการขนส่งภายใน โครงการถมทะเลได้ขยายท่าเรือ และมัลดีฟส์ ยังถือเป็นประเทศที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลที่เตี้ยที่สุดในโลกอีกด้วย จุดที่สูงที่สุดแค่ประมาณ 2.3 เมตรจากน้ำทะเล มีประชากรเกือบ 400,000 คน โดยราว 1 ใน 4 อาศัยอยู่ในเมืองหลวง ประกอบด้วยหมู่เกาะปะการัง 26 กลุ่ม (Atoll) รวม 1,190 เกาะ มีประชากรอาศัยอยู่เพียงประมาณ 200 เกาะ ประชากรร้อยละ 99 ของประชากรส่วนใหญ่ในประเทศมัลดีฟส์นับถือศาสนาอิสลามนิกายสุหนี่ และประกอบอาชีพประมงหรือค้าขาย จุดเด่นที่ทำให้มัลดีฟส์ โด่งดังเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวไปทั่วโลกคือความสวยงามของท้องทะเล ที่มีทั้งน้ำทะเลสีฟ้าใส หาดทรายขาว และโลกใต้ทะเลที่งดงามและอุดมสมบูรณ์ และได้รับการพัฒนาเป็นโรงแรมสำหรับนักท่องเที่ยวประมาณ 74 เกาะ แต่ถึงจะเป็นประเทศที่มีขนาดเล็กที่สุดในทวีปเอเชีย แต่ความงดงามของท้องทะเล รวมถึงธรรมชาติต่างๆ ทำให้เกาะเล็กๆ อย่าง “มัลดีฟส์” มีชื่อเสียงไกลไปทั่วโลก อาจเพราะล้อมรอบด้วยท้องทะเลและท้องฟ้าสีคราม เหมือนดังสวรรค์บนมหาสมุทร “มัลดีฟส์” เกาะที่ได้รับฉายาว่า ไข่มุกแห่งมหาสมุทรอินเดีย เอกลักษณ์สำคัญของรีสอร์ทในมัลดีฟส์ คือ 1 เกาะมักจะมีเพียง 1 รีสอร์ท จึงทำให้มีความเป็นส่วนตัวค่อนข้างสูง ซึ่งเหมาะสำหรับคนที่อยากไปพักผ่อนอย่างแท้จริง กิจกรรมที่ต้องทำหากไปเยือนมัลดีฟส์ นั่นก็คือ การดำน้ำ มีทั้งดำน้ำลึกและดำน้ำตื้น โดยเฉพาะการดำน้ำลึก เพื่อชมความงดงามของโลกใต้ทะเล ซึ่งนอกจากโลกของสัตว์น้ำอันน่าตื่นตาแล้ว ใต้ท้องทะเลมัลดีฟส์ ยังมีจุดดำน้ำที่น่าสนใจอีกหลายแห่ง เช่น ซากเรือเดินทะเลที่อัปปางลงในอดีต และกลายมาเป็นแนวปะการังที่เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำน้อยใหญ่มากมาย อีกทั้งบนท้องฟ้าก็ยังมียานเหี่ยวบินชมความงามของ Atoll (โครงสร้างของซากปะการังที่ทับถมกันในเขตนํ้าตื้นกลางทะเล ซึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก มีรูปร่างคล้ายวงแหวนเป็นลาгуน) หาดทราย และแนวปะการังจากมูสูงอีกด้วย นอกจากนี้การตกปลาและการพายเรือแคนู ก็เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่

น่าสนใจ

ประเทศมัลดีฟส์เป็นประเทศหมู่เกาะ ที่อยู่กลางทะเลและเป็นเกาะเล็กๆ ที่ถูกออกแบบให้เหมือนเป็นเกาะส่วนตัว Time Zone มีเวลาห่างจากประเทศไทยประมาณ 2 ชั่วโมง ด้านการท่องเที่ยวมีสายการบินจากประเทศไทยบินตรงไปโดยสายการบินแอร์เอเชีย หรือบางกอกแอร์เวย์ ส่วนสายการบินอื่นๆ ต้องไปเปลี่ยนเครื่องที่เมืองหลัก อย่างศรีลังกาแอร์ไลน์ เส้นทางการเดินทางห่างจากประเทศไทยประมาณ 4 ชั่วโมงโดยประมาณในการเดินทาง ถ้าบินจากศรีลังกาใช้เวลาในการเดินทางประมาณ หนึ่งชั่วโมงโดยประมาณ หรือระยะทางห่างจากศรีลังกาประมาณ 700 กิโลเมตร ประมาณจากกรุงเทพฯ ไปเชียงใหม่

สำหรับการเดินทางไปยังมัลดีฟส์ คนไทยมีการยกเว้นการประทับลงตราวีซ่า ให้สามารถเข้าไปท่องเที่ยวในมัลดีฟส์ เป็นเวลา 1 เดือน และดูข้อมูลสถิติคนไทยเดินทางไปยังประเทศมัลดีฟส์ ในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมาจนปีล่าสุด พบว่า มีจำนวนปีละกว่า 1 หมื่นคน ซึ่งอาจหมายความว่า มัลดีฟส์ ได้รับความนิยมจากนานาชาติที่รวมทั้งคนไทยด้วย หากดูสถิติ จะเห็นว่ามัลดีฟส์ เป็นเกาะสวรรค์ ที่นักท่องเที่ยวอยากเดินทางและท่องเที่ยวอย่างน้อยสักครั้งในชีวิต ซึ่งเมื่อผู้เขียนมาแล้ว ก็คงอดไม่ได้ที่จะเขียนบันทึกเล่าเรื่อง ที่จะเที่ยวท่องสักครั้งเพื่อประโยชน์สำหรับการศึกษาเชิงพื้นที่และแบ่งปันการเดินทางจากพื้นที่ดังปรากฏ 2W

ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารจะเป็นภาษาอังกฤษ จากข้อมูลที่ปรากฏพบว่า เกือบทุริสอร์ทจะมีเจ้าหน้าที่ที่สามารถพูดภาษาหลักอื่นๆ ได้ เช่น ภาษาเยอรมัน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอิตาลี สำหรับสกุลเงินของ มัลดีฟส์ คือ Rufiyaa โดยอัตราแลกเปลี่ยนอยู่ที่ 1 USD เท่ากับ 12.75 Rufiyaa โดยประมาณ สามารถแลกเงิน ได้ตามสถานที่รับแลกเงินต่างๆ สามารถใช้ traveller cheques และเครดิตการ์ด และเงินสดยูโร เงินดอลลาร์ก็สามารถใช้ได้ทั่วเกาะ ไม่ว่าจะเป็นโรงแรมหรือรีสอร์ท

มัลดีฟส์จะมี 2 ฤดูมรสุมใน 1 ปี มรสุมทางทิศเหนือ-ตะวันออกหรือ Ruvai จะเป็นช่วงเดือนธันวาคม - มีนาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ค่อนข้างแห้งแล้ง อีกมรสุมคือทางทิศใต้-ตะวันตก หรือ Ulhangu ซึ่งจะเป็นช่วงเดือนเมษายน - พฤศจิกายน และจะมีฝน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพายุฝน และมีลมแรงในบางครั้ง อุณหภูมิในตอนกลางวันจะอยู่ที่ประมาณ 28 องศาเซลเซียส (82 องศาฟาเรนไฮต์) ตลอดทั้งปี ความชื้นจะมีน้อยกว่าในช่วงหน้าแล้งแต่ตลอดทั้งวันจะมีลมทะเลพัดเย็นสบาย มัลดีฟส์จึงเป็นเกาะสวรรค์ที่มีธรรมชาติและอากาศบริสุทธิ์ รวมทั้งยังมีโลกใต้ทะเลที่ยังอุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยปลาและปะการัง นานาชนิด ซึ่งถือเป็นสวรรค์ที่นักดำน้ำส่วนใหญ่แสวงหา

การเข้าร่วมงานประชุมวิชาการนานาชาติ ที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติมัลดีฟส์

ในระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2562 ผู้เขียนได้เดินทางไปร่วมเสนองานเรื่อง “Education Development in ASEAN Countries: Reflection of Research

Results” ในงานประชุมวิชาการนานาชาติหัวข้อ “5th International Conference on Recent Multidisciplinary Research (ICRMR2019)” ที่ The Maldives National University ประเทศ Maldives เป้าหมายเพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่ได้เคยศึกษาวิจัยไว้ ประหนึ่งนำองค์ความรู้จากงานวิจัยที่ได้ทำไว้ระหว่าง 1-2 ปีที่ผ่านมาในบทบาทของนักวิจัยศูนย์อาเซียนศึกษา ทั้งเป็นการเสริมสร้างเครือข่ายเชิงพื้นที่ในระดับนานาชาติด้านการวิจัยและองค์ความรู้ทางวิชาการ

ภาพที่ 1 (ซ้าย) การนำเสนอในงานสัมมนาชาติที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติมัลดีฟส์ เมื่อ 30 พฤศจิกายน 2562 และ (ขวา) พบ สัมภาษณ์อาจารย์ Nadhiya Ahmed คณบดีฝ่ายกิจการนิสิต (Dean of Students) ให้ข้อมูลการจัดการศึกษาของสาธารณรัฐมัลดีฟส์ (ภาพ: ผู้เขียน, 3 ธันวาคม 2562)

บทความที่ส่งเข้าร่วมนำเสนอจำนวน 149 บทความ จากนานาชาติ ได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอและพิมพ์เผยแพร่รวมทั้งหมด 26 บทความ รวมทั้งบทความของวิจัยของผู้เขียนด้วย ตัวอย่างเช่น

(1) บทความเรื่อง *Analysis of Spatial Ability Testing Results and Interior Design Program Success for Female University Students in Saudi Arabia* โดย (Helen Palmer Peterson, Shams Al Shamasi and Maryam Al Khateeb

(2) บทความเรื่อง *Can CEO's Corporate Social Responsibility Orientation improve firms' cooperation in international scenarios?* โดย Francisco José Sáez-Martínez, Angela González-Moreno and Pablo Ruiz-Palomino

(3) บทความเรื่อง *Tribal Redevelopment with Community Participation* โดย Midhun George and Lakshmi S Shaji เป็นต้น

โดยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสัมมนาสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จาก Website ของคณะกรรมการจัดงานได้ที่ <http://www.icrmr.com/on> 5th International Conference on Recent Multidisciplinary Research (ICRMR2019) ผลของการเข้าร่วมสัมมนา ทำให้ได้เครือข่ายและ

ได้ผลเชิงประจักษ์ในการเข้าร่วมการประชุมวิชาการนานาชาติ ความหลากหลายของผู้เข้าร่วมที่มาจากประเทศสเปน มัลดีฟส์ ปากีสถาน อินเดีย มาเลเซีย อินโดนีเซีย และจากประเทศไทย อันหมายถึงผู้เขียนและอาจารย์อีกท่านหนึ่งจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา (รองศาสตราจารย์ ดร. หนูเดือน เมืองแสน) เป็นต้น งานสัมมนาเรียบร้อยไปด้วยดีได้หนึ่งภาระงานพร้อมเครือข่ายเพื่อนนักวิชาการจากนานาชาติ แลกนามบัตร พูดคุย งานเลี้ยงเลิกรา สัมมนาเลิกไป แต่ยังไม่สิ้นสุดการเดินทาง

นอกจากนี้หลังเสร็จการสัมมนาแล้ว ผู้เขียนได้สร้างเครือข่ายมหาวิทยาลัย โดยในวันที่ 3 ธันวาคม 2562 ได้ประสานขอพบและเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมสัมภาษณ์ประเด็นทางการศึกษา Nadhiya Ahmed คณบดีฝ่ายกิจการนิสิต (Dean of Students) ให้สัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสาธารณรัฐมัลดีฟส์ อย่างเป็นกันเอง พร้อมทั้งพาเยี่ยมชมบรรยากาศรอบๆ มหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ รวมทั้งห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ของนิสิตแพทย์ รวมทั้งได้พบปะเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยซึ่งให้การต้อนรับอย่างเป็นกัลยาณมิตร

มัลดีฟส์มีการจัดการศึกษาที่มีหลักสูตรเป็นของตนเอง การจัดการเรียนการสอนใช้ภาษาอังกฤษในการสอน มีการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ระดับ Grade 1 - Grade 10 แล้วต่อด้วย A Level แล้วจึงต่อในระดับมหาวิทยาลัย Multi-grade เป็นการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนตามหมู่เกาะต่างๆ คล้ายกับโรงเรียนเล็กๆ ของไทยในชนบท ที่ในห้องเรียนจะเรียนรวมกันหลายระดับชั้น และมีครูสอนคนเดียวกัน หัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้คือมุ่งเน้น 1) ความรู้ 2) ทักษะ และ 3) คุณค่าของชีวิต เป็นสิ่งเดียวกันกับพุทธพิสัย คือ ความรู้ ทักษะพิสัย คือ การปฏิบัติ และจิตพิสัย คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน บรรยากาศของสถานที่และบุคลากรที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์และนำเยี่ยมชมมหาวิทยาลัย

พื้นที่และการจัดการท่องเที่ยวในวิถีแห่งเกาะและทะเล

มัลดีฟส์มีลักษณะทางกายภาพเหมือนฟิลิปปินส์ หรืออินโดนีเซีย ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่เป็นหมู่เกาะ แต่เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในบริเวณของหมู่เกาะในมหาสมุทรอินเดีย มีทรัพยากรการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้หลัก คล้ายประเทศไทยในเชิงของการท่องเที่ยวในภาคใต้ที่เกี่ยวกับทะเล ชายหาด และทรัพยากรการท่องเที่ยวอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งเมื่อสำรวจงานวิจัยเฉพาะเรื่องของการจัดการท่องเที่ยวหรือการบริหารการท่องเที่ยวของประเทศ Maldives มีงานวิจัยจำนวนมาก เช่น เรื่อง “ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของสาธารณรัฐมัลดีฟส์ (The Community Based Tourism Potentiality in the Republic of Maldives)” (กิงนก เสาวภาวงศ์, 2561: 442-449) ให้ข้อมูลไว้ว่า

“...สาธารณรัฐมัลดีฟส์เป็นประเทศที่เป็นจุดหมายปลายทางที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั่วโลก จากสภาพภูมิประเทศที่เป็นหมู่เกาะ จำนวน 1,190 เกาะ และทำเลที่ตั้งกลางมหาสมุทรอินเดีย และได้รับการจัดกลุ่มตามธรรมชาติเป็นเกาะปะการังจำนวน 26 เกาะ ทำให้มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ดึงดูดผู้คนจากทั่วทุกมุมโลกมาท่องเที่ยวในช่วงปี พ.ศ.2513 รัฐบาลของสาธารณรัฐมัลดีฟส์ได้มีการเปิดสัมปทานให้นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศสามารถลงทุนทำที่พักบนเกาะที่ไม่มีคนอยู่ อาศัยแบบหนึ่งเกาะหนึ่งโรงแรมจึงทำให้ประเทศสาธารณรัฐ มัลดีฟส์ กลายเป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยม แต่เนื่องจากนโยบายการให้สัมปทานแบบหนึ่งเกาะหนึ่งโรงแรมของสาธารณรัฐมัลดีฟส์ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติแทบไม่ได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับชาวพื้นถิ่นเนื่องจากเกาะโรงแรมแต่ละแห่งไม่มีชาวมัลดีฟส์อาศัยอยู่เลย...ต้องมีการจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนให้มากขึ้นจึงจะส่งผลให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นรูปธรรม...สาธารณรัฐมัลดีฟส์มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน แต่ยังขาดองค์ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชนและความขัดแย้งกับการรับรู้ภาพลักษณ์ของนักท่องเที่ยว หากจะปรับใช้กับบริบทของประเทศไทย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการสร้างองค์ความรู้ให้กับคนในท้องถิ่นและก่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน...”

รวมทั้งในงานวิจัยเรื่อง Tourism in the Maldives: experiencing the difference from the Maldives (Benedicte Auvray, 2010) ที่ให้ข้อมูลว่ามีความสวยงามประหนึ่งโลกสีขาบ หรือสีฟ้า ที่เหมาะสำหรับคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องการแสดงออกในแบบส่วนตัว แบบคู่รักที่แยกส่วนต่างหากจากความเป็นพื้นเมือง และชนพื้นเมือง อีกนัยหนึ่งมาเที่ยวก็ยังคงเอกลักษณ์พฤติกรรมและการแสดงออกในเชิงสาธารณะได้ นัยหนึ่งเพื่อป้องกันการปะทะกันทางวัฒนธรรม ซึ่งอาจเป็น “ปนเปื้อนทางวัฒนธรรม” ตามที่ผู้วิจัยให้ข้อมูลและสะท้อนคิดในงานวิจัย ในส่วนของผู้จัดการ ดำเนินการ ก็จะใช้วิถีแห่งเกาะ ที่เป็นทั้งที่ทำงานและการดำเนินชีวิต ประหนึ่งบ้านของเขาเหล่านั้น ดังนั้น ในงานวิจัยนี้สะท้อนให้เห็น (1) วิถีดั้งเดิมที่พึงหวัง (2) วิถีใหม่ที่จะพึงให้เอกลักษณ์บนพื้นที่เฉพาะในประเทศมัลดีฟส์ในองค์รวมด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ในงานของ Mohamed Mauroof Jameel และ Yahaya Ahmad (2015) ได้เขียนวิทยานิพนธ์สำหรับปริญญาเอกไว้ว่า เรื่อง “Architectural Heritage of Maldives and Its Revival Through Tourism” ที่ได้เสนอเป็นข้อค้นพบในงานวิจัยไว้ว่า

“ประเทศกำลังพัฒนา เช่น มัลดีฟส์มักปฏิเสธมรดกทางวัฒนธรรมในยุคโลกาภิวัตน์และการพัฒนาที่รวดเร็ว โดยเดิมมรดกทางวัฒนธรรมเป็นสัญลักษณ์ของความล้าหลัง แต่เมื่อพวกเขาก้าวหน้าพวกเขาก็เริ่มฟื้นฟูสิ่งที่เหลืออยู่ ในทำนองเดียวกันตั้งแต่

ทศวรรษ 1960 มัลดีฟส์ พัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมรดกทางสถาปัตยกรรมเริ่มหายไปอย่างรวดเร็ว มรดกทางสถาปัตยกรรมรวมถึงการตั้งถิ่นฐานเกาะแบบดั้งเดิม อาคารแบบดั้งเดิม วิธีการก่อสร้างแบบดั้งเดิม และวัสดุมีการเปลี่ยนแปลงและแทนที่ด้วยโครงสร้างและวัสดุที่ทันสมัย แต่หลังจากการเปิดตัวของการท่องเที่ยวในปี 1972 สถาปัตยกรรมของรีสอร์ทการท่องเที่ยวก็ไหลออกมาและมันมาถึงในระดับหนึ่ง ความชื่นชมที่ได้รับการปรับปรุงใหม่และการปรับตัวของวิธีการและวัสดุก่อสร้างแบบดั้งเดิม แผนแม่บทการท่องเที่ยวในปัจจุบันยืนยันว่าการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรมคืนกลับมาเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว ผลรวมกับดวงอาทิตย์ ทราย และทะเล ซึ่งแสดงภาพรวมของมรดกทางสถาปัตยกรรมของ มัลดีฟส์และการพัฒนาทางสถาปัตยกรรมของ รีสอร์ท ท่องเที่ยว เพื่อเน้นบทบาทของการท่องเที่ยวในการฟื้นฟูและอนุรักษ์มรดกทางสถาปัตยกรรมของมัลดีฟส์...”

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวผ่านสถาปัตยกรรมดั้งเดิมที่เป็นแบบพื้นเมือง และเนื่องด้วยวัฒนธรรมอินเดีย และงานในทางธรณีวิทยา เช่น ที่เนื่องด้วยธรรมชาติของการท่องเที่ยว ดังปรากฏในงาน “Architectural Typological Study of Coral Stone Mosques of Maldives” (Mohamed Mauroof Jameel, 2012) หรือในงาน “Tourism and the South Asia littoral: Voices from the Maldives” (Faizal Yahya, Ashvin Parameswaran and Rodney Sebastian, 2005) หรือในงาน “Tourism and the Environment Case Studies on Goa India and the Maldives” (Kalidas Sawkar, Ligia Noronha, Antonio Mascarenhas, O.S. Chauhan, and Simad Saeed, 1988)

หากพิจารณาโดยรวมๆ แล้วงานวิจัยหรือแนวคิดที่เสนอในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับรากทางวัฒนธรรมเชิงพื้นที่ (1) ความยั่งยืนของการจัดการท่องเที่ยว ที่มองว่าการจัดการท่องเที่ยวต้องได้ประโยชน์ในเชิงของพื้นที่ พื้นที่และชนพื้นเมือง และ (2) ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการทรัพยากร และการใช้ทรัพยากรอย่างสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ระยะยาว หรือประเด็นอื่นๆ อีกหลายประเด็น แต่ทั้งหมดสะท้อนคิดภายใต้บริบทของการวิจัยที่เกิดขึ้น และผู้เขียนก็มองเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์จึงเรียบเรียงนำมาแบ่งปัน เพื่อมองมัลดีฟส์แล้วสะท้อนคิดต่อการจัดการทรัพยากร และการจัดการการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้ด้วย นอกจากนี้สถานการณ์ความเสี่ยงต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว สถานการณ์ของเกาะปริ่มน้ำที่น้อยหนึ่งเป็นจุดเด่น อีกนัยหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางภูมิศาสตร์กายภาพ ดังปรากฏในงานวิจัย “Living on the sinking islands, Social aspects of climate change on example of Maldives” (Justyna Orłowska, 2015) ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ก็มีผลต่อการดำเนินชีวิตและการออกแบบการท่องเที่ยว อาจมีความสวยงามในเชิงของการท่องเที่ยว แต่อีกนัยหนึ่งก็เป็นความเสี่ยง อีกแบบ

หนึ่งต่อการจัดการท่องเที่ยวทั้งในส่วนของรีสอร์ท ที่ลายน้อยด้วย ที่เสนอในงานวิจัยและให้ข้อมูลว่า

“ลักษณะที่ซับซ้อนของผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อชุมชนมนุษย์จำเป็นต้องมีการวิจัยแบบสหวิทยาการอย่างกว้างขวางรวมถึงการยอมรับมากขึ้นในด้านสังคมและวัฒนธรรม การศึกษานี้ให้ตัวอย่างของการวิจัยชนิดนี้โดยใช้ตัวอย่างของประเทศเกาะเล็กๆ ในมหาสมุทรอินเดียมัลดีฟส์ เนื่องจากความอ่อนแอทางกายภาพที่เพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลอันเป็นผลมาจากภาวะโลกร้อนรวมถึงแนวปะการังที่เป็นเอกลักษณ์ซึ่งจะหายไปโดยไม่ช้ามัลดีฟส์ จึงเป็นที่รู้จักของผู้ชมทั่วโลกในฐานะ ‘สวรรค์แห่งการจม’ การศึกษานี้สำรวจทัศนคติต่อการคุกคามของการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในประเทศและรูปแบบทางวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อพวกเขากรณีศึกษาเชิงลึกจากการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการวิเคราะห์ทรัพยากรที่มีอยู่ หกเดือนของการทำงานภาคสนามเผยให้เห็นการปฏิเสธและไม่สนใจในส่วนของ มัลดีฟส์ในเรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติที่คาดการณ์ไว้โดยนักอุตุนิยมวิทยาสำหรับบ้านเกิดของพวกเขา เรื่องนี้ดูเหมือนจะเป็นเรื่องถกเถียงถ้าใครเปรียบเทียบปฏิกริยาของมัลดีฟส์กับชุมชนอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสัมผัสกับอันตรายที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ”

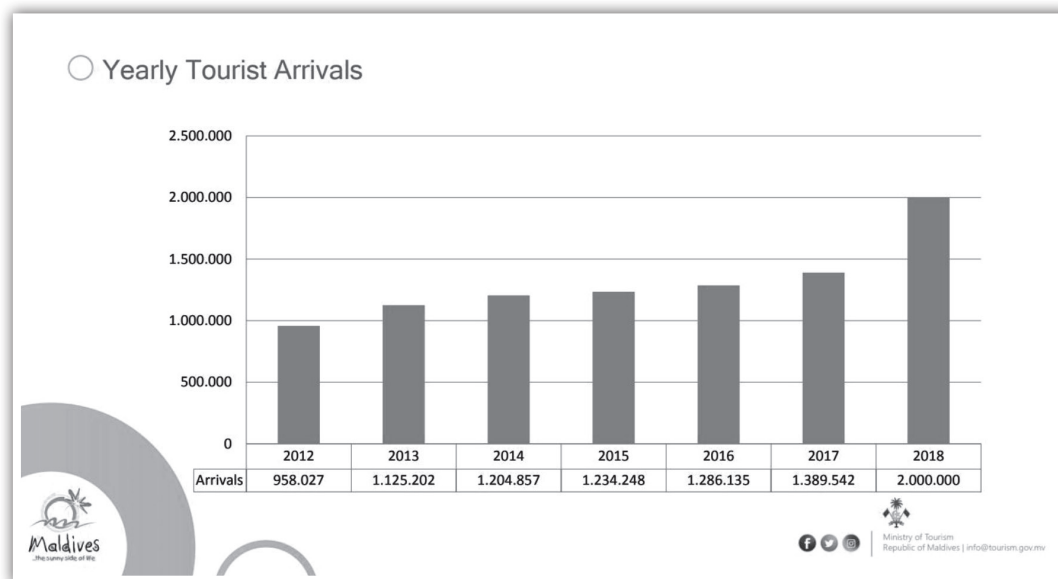
จากภาพรวมที่นำเสนอมา ทั้งหมดเป็นแนวคิดที่เกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ของการวิจัย และเป็นองค์ความรู้ด้านการวิจัยเพื่อประโยชน์ต่อการวิจัย ทั้งจะเป็นผลเพื่อการปรับวิธีคิด สะท้อนคิดและยืนยันความคิดเป็นองค์ความรู้เพื่อการบริหารจัดการในองค์กรรวมถึงปรากฏ

มัลดีฟส์ พื้นที่และการจัดการท่องเที่ยวในวิถีแห่งเกาะและทะเล

มัลดีฟส์ มีหมู่เกาะที่ได้รับการพัฒนาและสร้างให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและโรงแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มายังหมู่เกาะนี้ ด้วยความที่หมู่เกาะมัลดีฟส์มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติด้านทะเล และทัศนียภาพที่สวยงามสามารถดึงดูดสายตานักท่องเที่ยว หรือเรื่องของทรัพยากรใต้ทะเลที่มีความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งมีปะการัง ปลา และสัตว์น้ำกว่า 1,000 ชนิด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้หมู่เกาะมัลดีฟส์ยังเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมดำน้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลกอีกด้วย ซึ่งทำให้ที่นี่มีการอบรมและมีการเรียนดำน้ำ พร้อมทั้งยังมีการบริการนักท่องเที่ยวในการดำน้ำที่ดีอีกด้วย ซึ่งมีมาตรฐานสูง สิ่งต่างๆ เหล่านี้จึงทำให้หมู่เกาะมัลดีฟส์นี้มีผู้สนใจเข้ามาท่องเที่ยวมากมายจากทั่วโลก

ประเทศมัลดีฟส์นี้รายได้หลักกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ของรายได้รวมมาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และได้มีการพัฒนาและฟื้นฟูอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศให้ดีขึ้นเรื่อยๆ ซึ่ง

สถานประกอบการต่างๆ นั้นมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี เรือรับส่งและเรือนำเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยว ระบบไฟฟ้า โรงแรม ร้านอาหาร อินเทอร์เน็ตไวไฟ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ซึ่งสถานบริการด้านการท่องเที่ยวแต่ละที่นั้นต่างแข่งขันทางการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างมากมาย ด้วยเหตุนี้นักท่องเที่ยวที่มายังหมู่เกาะมัลดีฟส์นี้จึงเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี และจากสถิติพบว่า จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่องทุกปี ปรากฏดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 สถิตินักท่องเที่ยวรายปีที่มาท่องเที่ยวในมัลดีฟส์ ระหว่าง ค.ศ.2012-2018

ที่มา: <http://www.comcec.org/en/wp-content/uploads/2018/09/12-TUR-PRE-MAL.pdf>

จากสถิติในตาราง ที่นำมาประกอบ ทำให้ทราบว่า พัฒนาการด้านการท่องเที่ยวของมัลดีฟส์ ผ่านสถิติที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ ค.ศ.2012 ที่มีนักท่องเที่ยวประมาณ 958,027 คน จนกระทั่ง ค.ศ.2017 มีจำนวน 1,389,542 คน และในปี ค.ศ.ล่าสุด จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวน 2 ล้านคน เป็นต้น และงานวิจัยเรื่อง “Environmental Impacts of Tourism and Management in Maldives” (Suresh Kumar Kundur and Krishna Murthy, 2013: 44-50) หรือในงาน Suresh Kumar Kundur (2012: 1-5) ในเรื่อง “Development of Tourism in Maldives” เสนอในงานวิจัยว่าการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้ที่ใหญ่ที่สุดของมัลดีฟส์ The Maldives: A sustainable tourism success story (Aishath Shakeela, Lisa Ruhanen and Noreen Breakey, 2011) ที่ผู้วิจัยเสนอให้มีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างระบบ และให้มีความยั่งยืน รวมทั้งกระจายรายได้หรือผลประโยชน์ไปยังชุมชนท้องถิ่นให้ เกิดการจ้างงานและยั่งยืน ก็นับว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับชาวมัลดีฟส์พื้นเมืองโดยตรงด้วยหรือถือว่าเป็น

ความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวในมัลดีฟส์ แต่อีกมุมหนึ่งการวางแผน และการจัดการถือว่าเป็นความสำคัญ หากดูสถิติในปีล่าสุด และย้อนกลับไปดูการวางแผน ดังปรากฏใน Maldives Third Tourism Master Plan 2007-2011 (Ministry of Tourism and Civil Aviation, 2006) หรือ Fourth Tourism Master Plan 2013-2017 (Ministry of Tourism and Civil Aviation, 2012) รวมทั้ง Fifth Tourism Master Plan (Maldives Time, 2019) ก็ sẽเห็นความสอดคล้องระหว่างแผนสู่การปฏิบัติเพื่อการบริหารจัดการท่องเที่ยว และการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและจำนวนคนที่เพิ่มต่อเนื่องดังปรากฏตามตารางที่ 2 สถิตินักท่องเที่ยวแปลว่าทุกอย่างเป็นกลไกเนื่องต่อจนกระทั่งปัจจุบัน

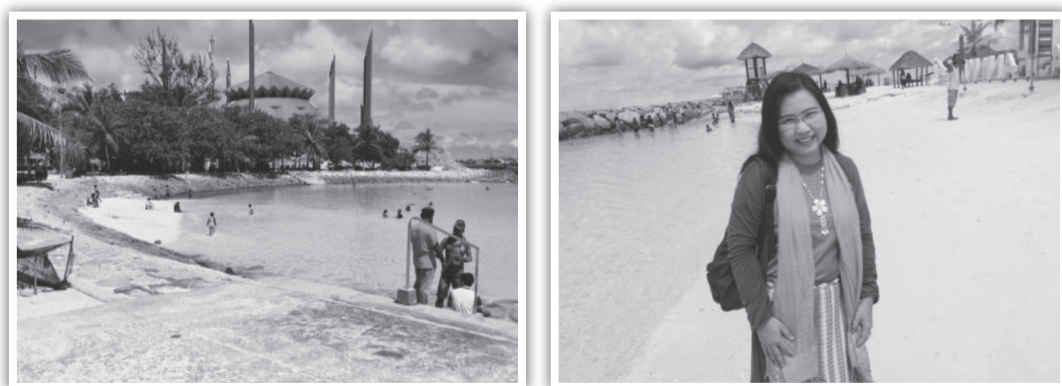
จากข้อมูลที่ยกมาสะท้อนคิดในเรื่องงานวิจัยที่ต้องมีการออกแบบการท่องเที่ยว หรือการเข้าไปจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางการบริหารหรือการจัดการในองค์กรรวม เป็นต้น

ตารางที่ 1 สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้ามายังมัลดีฟส์ ระหว่าง ค.ศ.2013-2018 มีสถิติของกลุ่ม 10 ประเทศหลัก ที่มายังประเทศมัลดีฟส์ ที่มีธรรมชาติ ชายหาดและทะเลเป็นหลัก

Rank	Country	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
1	China	283,116	306,530	324,326	359,514	363,626	331,719	229,550	198,655
2	Germany	117,532	112,109	106,381	105,132	98,328	93,598	98,351	90,517
3	UK	114,602	103,977	101,843	92,775	88,704	85,869	91,776	104,508
4	Italy	105,297	88,848	71,202	65,616	57,862	57,854	62,782	83,328
5	India	90,474	83,019	66,955	52,368	45,587	38,014	31,721	30,978
6	Russia	70,935	61,931	46,522	44,323	66,308	76,479	66,378	63,936
7	France	50,476	42,365	40,487	42,024	50,656	54,328	56,775	59,694
8	USA	42,901	39,180	32,589	29,308	25,641	20,034	16,049	14,490
9	Japan	42,304	41,133	39,894	39,244	38,817	39,463	36,438	35,782
10	Australia	37,254	27,360	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
	Thailand	25,179	26,037	16,451	15,910	12,281	11,705	N/A	N/A
Total		1,484,274	1,389,542	1,286,135	1,234,248	1,204,857	1,125,202	958,027	931,333

ที่มา: Tourism YEARBOOK 2018, Statistics & Research Section Ministry of Tourism, Republic of Maldives, (2018)

จากตารางที่ 1 สถิตินักท่องเที่ยวชาวจีนเป็นประเทศหลักๆ ที่มายังมัลดีฟส์กันจำนวนมาก รวมทั้งประเทศกลุ่มยุโรป อย่างเยอรมัน อังกฤษ อิตาลี ฝรั่งเศส และรัสเซีย ก็นิยมมายังหมู่เกาะมัลดีฟส์ ด้วยเช่นกัน รวมทั้งนักท่องเที่ยวประเทศไทย จากข้อมูลสถิติ สำรวจ 4-5 ปีย้อนหลังพบว่าคนไทยมาท่องเที่ยวยังมัลดีฟส์กว่าปีละหนึ่งหมื่นคน อาจด้วยการเดินทางที่สะดวก สายการบินบินราคาไม่สูงนัก และมีอากาศใกล้เคียงกับประเทศไทย ที่เป็นเมืองร้อนชื้นและมีชายทะเลสวยงาม แต่อีกด้านหนึ่งก็มีข้อมูลสถิติว่าประเทศไทย เป็นประเทศที่มีนักท่องเที่ยวปีล่าสุดมาเที่ยวมากที่สุด ในเอเชีย ที่นักท่องเที่ยวตลอดทั้งปีกว่า 31 ล้านคนจากทั่วโลก (2562) ดังนั้นลักษณะการท่องเที่ยว เอกลักษณะและการจัดการท่องเที่ยว สามารถสำรวจยืนยันได้ด้วยสถิตินักท่องเที่ยวได้ด้วย ดังกรณีมัลดีฟส์ ซึ่งผู้เขียนไปเยือนมาล่าสุดกับประเทศไทยของเรา ซึ่งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวคล้ายๆ กัน ทั้งการท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล ปะการัง ดำน้ำ รีสอร์ทชายหาด ตกปลา หรือกิจกรรมทางน้ำที่เนื่องด้วยทะเล เป็นต้น ซึ่งจะสามารถนำองค์ความรู้เรียนรู้มาเทียบเคียงร่วมกันได้ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวในองค์กรวมและเป็นประโยชน์สำหรับประเทศไทย

ภาพที่ 3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นภาพจำของนักท่องเที่ยวในมัลดีฟส์ โรงแรม รีสอร์ท ท้องทะเล ปะการัง สิ่งมีชีวิตใต้น้ำ ผืนน้ำและแสงแดด (ภาพ: ผู้เขียน, 1 ธันวาคม 2562)

จากภาพที่ 3 บรรยากาศที่สวยงาม เอกลักษณะทางธรรมชาติของท้องน้ำ ผืนฟ้าสู่การสร้างรีสอร์ทที่พักที่เอื้อต่อการส่งเสริมให้ผู้คนมาเที่ยว นัยหนึ่งเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ผ่านการออกแบบและการจัดวางอย่างเหมาะสมและสวยงาม

ตารางที่ 2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวในมัลดีฟส์ โรงแรม รีสอร์ท ที่พัก ที่เป็นเสน่ห์และดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว

Type of Establishment	2013		2014		2015		2016		2017	
	Nos	Beds	Nos	Beds	Nos	Beds	Nos	Beds	Nos	Beds
Resorts/Marinas	110	23,487	111	24,031	115	2,4877	126	2,6933	135	2,9977
Hotels	19	1,626	19	1,704	17	1,648	16	1,713	10	1,456
Guest House	136	1,918	220	3,199	313	4,621	393	6,034	458	7,304
Safari Vessels	163	2,716	161	2,739	170	2,939	144	2,694	133	2,518
Total	428	29,747	511	31,673	615	34,085	697	37,374	736	41,255

ที่มา: Tourism YEARBOOK 2018, Statistics & Research Section Ministry of Tourism, Republic of Maldives 2018

จากภาพที่ 3 และตารางที่ 2 สะท้อนให้เห็นว่าทรัพยากรที่สนับสนุนการท่องเที่ยวจะเห็นว่า โรงแรม รีสอร์ท นับเป็นความจำเป็นและมีความสำคัญต่อองค์ประกอบในการจัดการท่องเที่ยวที่จะทำให้เกิดความสำคัญ ดังปรากฏใน Tourism YEARBOOK 2018, Statistics & Research Section Ministry of Tourism, Republic of Maldives, 2018) ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับที่พักอันเป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่งขององค์ประกอบการจัดการท่องเที่ยว ที่พบว่า รีสอร์ท โรงแรม เกสต์ เฮาส์ (Guest House) เรือท่องเที่ยว (Safari vessels) เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวมีสถิติที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากตารางที่ 2 และสำรวจใน Website <http://mnu.edu.mv/> ของมหาวิทยาลัย The Maldives National University ที่ผู้เขียนเข้าร่วมประชุมสัมมนาวิชาการนานาชาติในคราวนี้ รวมทั้งการพบและสัมภาษณ์ Prof.Nadhiya Ahmed คณบดีฝ่ายกิจการนิสิต (Dean of Students) เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562 ที่อนุญาตให้ผู้เขียนได้พบและเล่าข้อมูลในหลายๆ ส่วนให้ฟัง เมื่อนำมาผสมรวมกันแล้วจึงพบว่าหลักสูตรมีหลากหลาย แต่ก็มีหลักสูตรเฉพาะทางที่เนื่องด้วยการส่งเสริมหรือให้ไปเป็นทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว เช่น หลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Advanced Diploma in English Language & Communication) และระดับปริญญาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Bachelor of Arts in English Language & Communication) ที่จัดการศึกษาในคณะศิลปศาสตร์ (Faculty of Arts) หรือในศูนย์การศึกษาพื้นฐาน (Centre for Foundation Studies-CFS) ได้มีการจัดการสาขาที่สนับสนุนด้านการท่องเที่ยว หรือผลิตทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยวเช่น การจัดการสิ่งแวดล้อม (Bachelor of Environmental Management) สาขาวิทยาศาสตร์ทางทะเล (Bachelor of Marine Science) สาขาการจัดการการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (Bachelor of International Hospitality Management) สาขา

การจัดการการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (Bachelor of International Tourism Management) สาขาการตลาด (Bachelor of Marketing) สาขาการบริหารธุรกิจ (Bachelor of Business) ในส่วนของคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (Faculty of Engineering, Science and Technology (FEST) ก็มีการจัดการศึกษาในสาขาของการจัดการสิ่งแวดล้อม (Bachelor of Environmental Management) และหลักสูตรของศูนย์ศึกษาทางทะเล (Centre for Maritime Studies-CMS) ที่มีการจัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิศวกรรมศาสตร์ทางทะเล (Marine Engineering) เป็นต้น

ทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มัลดีฟส์

หมู่เกาะมัลดีฟส์ เป็นที่รู้จักกันดีในนามของ “The Last Paradise on Earth” ซึ่งรายล้อมไปด้วยต้นปาล์ม หาดทรายขาว และทะเลสีฟ้าคราม ทั้งหมดนี้เป็นภาพที่ผสมผสานกันอย่างลงตัว บนเกาะซึ่งตั้งอยู่ในแถบเขตร้อนที่ยังคงความเป็นธรรมชาติไว้ได้อย่างสมบูรณ์แบบ บนเกาะมีต้นไม้ นานาพรรณที่โดดเด่นอยู่กลางมหาสมุทรอินเดีย ประหนึ่งโผล่มาจากใต้ทะเลขึ้นมาขึ้นโดดเด่น ข้างหาดทรายขาว เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่มาหาสถานที่ที่เป็นกลิ่นอายของวิถีธรรมชาติ ชายหาด ท้องฟ้า และท้องทะเล นักท่องเที่ยวล้วนมีเป้าหมายเพื่อไปยัง เกาะ Bluetribe Moofushi เกาะ Meemu เกาะ Vaavu เกาะ Biyadhoo เกาะ Alimatha เกาะ Sun เกาะ Kani เกาะ Male เกาะ Ari เกาะ Thinadhoo ที่ต้องเชื่อมไปยังเกาะต่างๆ โดยการเดินทางเรือ หรือเครื่องบินน้ำ เป็นต้น แต่ทั้งหมดเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ถูกออกแบบไว้เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของมัลดีฟส์ นั่นเอง โดยมีกิจกรรมที่เนื่องด้วยการท่องเที่ยว เช่น การดำน้ำชมปะการัง ซึ่งถือเป็นกิจกรรมหลักของที่นี่และจากผลสำรวจ พบว่า ร้อยละ 60 ของผู้มาเยือนเคยผ่านประสบการณ์ scuba diving อย่างน้อยที่สุด 1 ครั้ง มีจุดดำน้ำชมปะการังที่เป็นที่นิยมกว่าร้อยละ ๒๕ ซึ่งส่วนใหญ่ก็สามารถไปได้จากรีสอร์ทและบางจุดก็ต้อง นั่งเรือ safari trips ออกไป การชมความงามของเหล่าปลานานาพันธุ์และบรรดาหมู่ปะการัง การดำน้ำเพื่อชมสิ่งมีชีวิตใต้น้ำ อาทิ เต่าทะเล ปลาไหล ปลากระเบน ฉลาม และวาฬ รวมทั้งการชมซากอับปางต่างๆ ได้ท้องทะเลมัลดีฟส์ และรวมถึงซากอับปางของเรือ Maldivian Victory ซึ่งอยู่นอกชายฝั่ง Hulule Airport และยังเป็นที่ยึดกันในกลุ่มผู้ที่รักการดำน้ำว่าเป็นหนึ่งในซากอับปางที่ให้ความตื่นเต้นในการดำลงไปดูที่สุดในโลก

ดังปรากฏในงาน “Tourism resources and their development in Maldivian Islands” (Domroes Manfred, 1985) ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวและการพัฒนาว่า

“หมู่เกาะมัลดีฟส์ มีลักษณะของแนวปะการังที่ไม่เหมือนใคร ดังนั้น จึงมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์แม้ว่าจะอยู่ในด้านเดียวคือในสภาพแวดล้อมใต้น้ำและชายฝั่งของเกาะทะเลสาบและแนวปะการัง ที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศเขตร้อนตลอดทั้งปี

ดังนั้น ไม่เพียงแต่นักดำน้ำและนักดำน้ำตื้นเท่านั้นที่จะเพลิดเพลินไปกับทรัพยากรใต้น้ำที่อุดมสมบูรณ์ แต่ ‘นักท่องเที่ยวชายหาด’ ก็ถูกดึงดูดด้วยธรรมชาติของชายหาดและสภาพภูมิอากาศเช่นกัน”

ในบทความของ Ibrahim Nattu Walter Jamieson (2015) เรื่อง “The Development of Innovative Service Experiences to Maintain the Maldives Position as a Luxury Tourist Destination” ที่ผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลไว้เกี่ยวกับแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในมัลดีฟส์ไว้ว่า

“...สำรวจบทบาทของนวัตกรรมบริการการท่องเที่ยวในการรักษาลักษณะความหรูหราของมัลดีฟส์ การศึกษาตรวจสอบพื้นที่ที่ต้องมีการแนะนำบริการใหม่และระบุโอกาสสำหรับนวัตกรรมในการบริการการท่องเที่ยว จากกระบวนการวิเคราะห์และการทบทวนวรรณกรรมการศึกษาใช้วิธีการทางปรากฏการณ์วิทยาเชิงตีความ ผู้เขียนได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เลือกสรรมาอย่างดีในมัลดีฟส์ แนวคิดของการท่องเที่ยวที่หรูหราและความสำคัญของนวัตกรรมการบริการในมัลดีฟส์ นวัตกรรมการบริการการท่องเที่ยวในมัลดีฟส์เป็นโครงสร้างของการเพิ่มมูลค่าให้กับบริการและการสร้างประสบการณ์ที่น่าจดจำที่เกี่ยวข้องกับทั้งความหรูหราและการแข่งขัน ในทำนองเดียวกันนวัตกรรมการบริการการท่องเที่ยวช่วยให้ค้นพบวิธีที่จะแยกแยะการให้บริการ เพิ่มประสิทธิภาพการบริการ แนะนำบริการเสริม และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่ซ้ำใคร”

ข้อมูลที่สืบค้นได้ทุทริสอร์ทเกี่ยวกับรายละเอียดต่อไปนี้เป็นสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจดำน้ำในมัลดีฟส์ พบว่า เพื่อความคล่องตัวของทักษะการดำน้ำของนักท่องเที่ยวจะจัดให้มี Test Dive จุดดำน้ำส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 8-30 เมตร หากจบหลักสูตร Open Water ก็สามารถดำได้เช่นกัน แต่จะไม่สามารถลงในจุดที่ลึกกว่า 18 เมตร นักท่องเที่ยวสามารถซื้อแพ็คเกจโดยตรงได้จากทางรีสอร์ท ตามที่แต่ละจุดจะกำหนดเพื่อให้นักท่องเที่ยว สำหรับผู้ที่ต้องการเน้นการดำน้ำโดยเฉพาะควรพักอยู่ในกลุ่ม Male' Atoll เพราะ มี Dive site มากกว่า Atoll อื่นๆ และการเดินทางเข้ารีสอร์ทง่าย โดยเรือ Speed boat ได้เลยในวันแรก ถ้าเป็น รีสอร์ทใน Atoll อื่นๆ ที่ไกลออกไปจะต้องเสียเวลานอนในเมืองมาเล่ 1 คืน ก่อนขึ้น Seaplane เพื่อเดินทางสู่รีสอร์ทในวันรุ่งขึ้น หากเคยดำน้ำในกลุ่มนี้แล้ว อีกกลุ่มที่แนะนำคือกลุ่มที่พักใน Ari Atoll ซึ่งมี Dive site ที่น่าสนใจด้วยเช่นกัน เป็นต้น ดังนั้น แนวคิดเรื่องการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยว รวมไปถึงพัฒนาการท่องเที่ยว สามารถสืบค้นหรือศึกษาเพิ่มเติมได้จากงานวิจัย หรือที่มีผู้ศึกษาไว้ใน “Development of Tourism in Maldives” (Suresh Kumar Kundur, 2012) หรือในงานศึกษาเรื่อง “A bipolar view of island tourism planning: A case of Maldives Islands”

(Jamal, M. and Richard Rick M. Lagiewski, 2006) แต่ทั้งหมดในภาพรวมของงานจะให้ข้อมูลสะท้อนความห่วงใยถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และกลไกอื่นๆ ทั้งวัฒนธรรมเชิงพื้นที่ ระบบการท่องเที่ยวของโลก ทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรการท่องเที่ยว

บทสรุป

มูมหนึ่งมัลดีฟส์ มีลักษณะทางภูมิศาสตร์คล้ายของประเทศไทย ที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญหลายๆ ที่ ที่เป็นเกาะ ชายหาด แสงแดด ปะการัง เป็นสำคัญ และมีส่วนสนับสนุนการท่องเที่ยว การบริหารจัดการ ออกแบบทรัพยากรการท่องเที่ยว จึงนับเป็นความจำเป็นและมีความสำคัญยิ่งด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่จะพึงกำหนด และทำให้เกิดขึ้นเป็นองค์ความรู้ เป็นยุทธศาสตร์ เป็นวิธีการแนวปฏิบัติ รูปแบบที่ชัดเจน ในเรื่องของการจัดการท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นทะเล ชายหาด แสงแดด ปะการัง และสิ่งมีชีวิตใต้น้ำที่อาจไม่แตกต่างกับมัลดีฟส์ของในหลายๆ ประเทศ ซึ่งล้วนเป็นอันดับต้นๆ ของโลก เช่น (1) Anse Source D'Argent บริเวณหมู่เกาะ SEYCHELLES (2) Polihale Beach, HAWAII, USA (3) Camps Bay, Cape Town, South Africa (4) Maya Bay, Koh Phi Phi ประเทศไทย เป็นต้น (Online: Top 10 most beautiful beaches in the world) แต่การออกแบบการจัดการท่องเที่ยว รวมทั้งทรัพยากรอื่นๆ ที่เนื่องด้วยความเป็นพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวในองค์กรวม ทั้งในส่วนของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและบริการ พนักงานหรือตัวแทนบริษัทนำเที่ยว นักประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่วางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่สายการบินหรือธุรกิจการท่องเที่ยว อาจารย์ นักวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา งานที่ต้องใช้ทักษะภาษาอังกฤษและการจัดการอื่นๆ รวมไปถึงจะต้องมีการบริหารจัดการในองค์กรวมที่มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ที่รวมทั้งบริหารการจัดการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

รายการอ้างอิง

- กึ่งกนก เสาวภาวงศ์. (2561). ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนของสาธารณรัฐมัลดีฟส์: THE COMMUNITY BASED TOURISM POTENTIALITY IN THE REPUBLIC OF MALDIVES. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*. 24 (3). กรกฎาคม-กันยายน 2561: 442-449.
- Aishath Shakeela, Lisa Ruhanen and Noreen Breakey. (2011). The Maldives: A sustainable tourism success story. *E-Review of Tourism Research (eRTR)*. Vol. 9, No. 5, 2011. <https://core.ac.uk/download/pdf/143889816.pdf>
- Benedicte Auvray. (2010). Tourism in the Maldives: experiencing the difference from the Maldives. *Ph.D Candidate (Geography) University of Le Havre, France*. https://www.researchgate.net/publication/47802334_Tourism_in_the_Maldives_experiencing_the_difference_from_the_Maldives

- Domroes Manfred . (1985).Tourism resources and their development in Maldivian Islands. *GeoJournal*. January 1985, Volume 10, Issue 1, pp 119–126 <https://link.springer.com/article/10.1007/BF00174674>
- Faizal Yahya, Ashvin Parameswaran and Rodney Sebastian. (2005). Tourism and the South Asia littoral: Voices from the Maldives. *South Asia Journal of South Asian Studies*. Vol XXVIII, No 3 December 2005: https://www.academia.edu/1031079/Tourism_and_the_South_Asia_littoral_Voices_from_the_Maldives
- Ibrahim nattu Walter Jamieson. (2015). *The Development of Innovative Service Experiences to Maintain the Maldives Position as a Luxury Tourist Destination*. 1st National and International Graduate Conference March 27, 2015, KU Home, Bangkok, THAILAND. https://www.academia.edu/12549638/The_Development_of_Innovative_Service_Experiences_to_Maintain_the_Maldives_Position_as_a_Luxury_Tourist_Destination
- Jamal, M. and Richard Rick M. Lagiewski. (2006). “A bipolar view of island tourism planning. A case of Maldives Islands. <https://scholarworks.rit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1637&context=other>
- Justyna Orłowska. (2015). Living on the sinking islands. *Social aspects of climate change on example of Maldives*, Institute of Philosophy and Sociology Polish Academy of Sciences Graduate School for Social Research https://www.academia.edu/31515979/Living_on_the_sinking_islands._Social_aspects_of_climate_change_on_example_of_Maldives?email_work_card=thumbnail
- Kalidas Sawkar, Ligia Noronha, Antonio Mascarenhas, O.S. Chauhan, and Simad Saeed. (1998). *Tourism and the Environment Case Studies on Goa, India, and the Maldives*. The Economic Development Institute of the World Bank https://www.academia.edu/8796547/Tourism_and_the_Environment_Case_Studies_on_Goa_India_and_the_Maldives
- Maldives Government unveils fifth tourism master plan. (2019). “Jazeera Raajje-Magey Raajje”. *Maldives Time*. Online: July 30, 2019 <https://maldivestimes.com/maldives-government-unveils-fifth-tourism-master-plan-jazeera-raajje-magey-raajje/>

- Ministry of Tourism and Civil Aviation. (2006). *Maldives Third Tourism Master Plan 2007-2011*. <https://www.tourism.gov.mv/downloads/ttmp.pdf>
- Ministry of Tourism Arts & Culture Republic of Maldives. (2012). *FOURTH TOURISM MASTER PLAN 2013-2017*. https://www.tourism.gov.mv/downloads/news/2012/4TMP_DRAFT_Vol_2_BACKGROUND_ANALYSIS.pdf
- Mohamed Mauroof Jameel and Yahaya Ahmad. (2015). Architectural Heritage of Maldives and Its Revival Through Tourism Centre for Urban Design. *Conservation and Tropical Architecture (UCTA)*. University of Malaya, Malaysia, https://www.academia.edu/37675791/ARCHITECTURAL_HERITAGE_OF_MALDIVES_AND_ITS_REVIVAL_THROUGH_TOURISM
- Mohamed Mauroof Jameel. (2012). Architectural Typological Study of Coral Stone Mosques of Maldives. *Dissertation Submitted in Fulfilment of Maldives, The Requirement for the Master of Science In Architecture*, Faculty of Built Environment University of Malaya Kuala Lumpur 2012, https://www.academia.edu/37675839/ARCHITECTURAL TYPOLOGICAL_STUDY_OF_CORAL_STONE_MOSQUES_OF_MALDIVES
- Suresh Kumar Kundur. (2012). Development of Tourism in Maldives. *International Journal of Scientific and Research Publications*. Volume 2, Issue 4, April 2012 pp.1-5, <https://pdfs.semanticscholar.org/9f49/87600d9fadcf9c75e129def495c28f9e14fe.pdf>
- Suresh Kumar Kundur and Krishna Murthy. (2013). Environmental Impacts of Tourism and Management in Maldives. *International Journal of Environmental Sciences*. Vol.2 No.1. 2013. Pp. 44-50. <https://pdfs.semanticscholar.org/d13f/f3998309a8e61a5b3976a2c554ed4f17e834.pdf>
- The Luxury Travel Expert. (2019). *Top 10 most beautiful beaches in the world*. <https://theluxurytravelexpert.com/2019/01/28/top-10-beaches/>, January 28, 2019
- Tourism YEARBOOK. (2018). Statistics & Research Section Ministry of Tourism. *Republic of Maldives 2018*. <https://www.tourism.gov.mv/downloads/stats/Tourism-Yearbook-2018.pdf>